

Интервенција во раното детство насочена кон семејството: Најдобриот почеток во ЖИВОТОТ.

Документ за позиција

European Association of
Service providers for
Persons with Disabilities

Документот за позиција „Интервенција во раното детство насочена кон семејството: најдобриот почеток во животот“ беше координиран од страна на **ЕАСПД**.

Истиот беше поддржан од следните организации:

The RISE Institute

Заеднички документ за позиција

Европската асоцијација на обезбедувачи на сервисни служби за лица со попреченост (ЕАСПД) ги промовира гледиштата на повеќе од 20.000 социјални сервисни служби и нивните чадор организации, како и можностите за лицата со попреченост преку ефективни и висококвалитетни системи на сервисни служби.

Овој документ за позиција беше подготвен од Форумот на членки за Интервенција во раното детство и финализиран во консултација со неколку мрежи и организации кои се активни во полињата на детски и семејни права, и попречености, на кои им заблагодаруваме за нивниот значаен придонес.

Целта на овој документ е да се подигне свесноста за тоа што претставува интервенцијата во раното детство, зошто е потребна и да се истакнат клучните предизвици, и на крај, да се формулираат препораки за Европската унија и нејзините земји членки (како и за другите национални власти) за воспоставување на квалитетни системи за интервенција во раното детство (ИРД). Нашата цел е заеднички да го застапуваме правото за интервенција во раното детство за деца и семејства. Според тоа, овој документ е отворен за одобрување и поддршка од страна на европските и меѓународните мрежи и организации.

ИРД?

1

Што претставува интервенција во рано детство насочена кон семејството?

Истражувањата во невронауката покажуваат дека раните искуства на детето овозможуваат цврста основа за понатамошното учење, однесување и физичкото и менталното здравје. Раниот развој на когнитивни, емоционални и социјални вештини е значаен предуслов за идниот развој на детето. Интервенција во раното детство или ИРД е поле на насочени кон семејството, индивидуализирани сервисни служби за бебиња и мали деца (најчесто од 0 – 3 или 0 – 6 годишна возраст) и нивните семејства. Сервисните служби за ИРД помагаат да се идентификуваат, превенираат, надминат или минимизираат ризичните ситуации. Тие го промовираат постигнувањето на потенцијалот на детето, зајакнувањето и добросостојбата на семејството. Овие сервисни служби се особено потребни за децата кои доцнат во развојот, со физички, интелектуални или сензорни попречености, или состојби како аутизам и проблеми со менталното здравје.

Нивните активности се засновани на потребите на семејството и на детето и треба да се пружаат во природното опкружување на детето со активно учество на родителите и другите даватели на грижа следејќи дво(повеќе) генерациски пристап, истовремено работејќи со децата и со возрасните кои се дел од нивниот живот. Тие мора да вклучат процена на потребите на детето и на членовите на семејството, креирање на индивидуализирани семејни планови на услуги, обезбедување на редовни сервиси според потребата, вклучувајќи говорна, физикална и окупациона терапија, програми за комуникација и социјализација, психотерапија дете - родител, советување за родителите и друго.

Сервисните служби за ИРД се клучен елемент во процесот на деинституционализација бидејќи ги зајакнуваат семејствата, придонесуваат во превенција од сместување на децата во институции и во поттикнување на нивната инклузија во образованието. Тие се интегрирани и интердисциплинарни услуги, со целосно учество на здравствените, социјалните и образовните сектори и сите релевантни дисциплини во поддршката на секое семејство и дете.

Интервенцијата во раното детство насочена кон семејството е...

- **Рана и континуирана.** Треба да се започне со работа со децата набрзо по раѓањето или што е можно порано. Раната процена е важна за да се осигура дека детето и семејството ја добиваат потребната поддршка со максимално позитивно влијание.
- **Насочена кон семејството.** Семејствата се еднакви партнери во планирањето и имплементацијата на ИРД и интервенцијата треба да се копродуцира околу нивните потреби и приоритети. Според тоа, врската со семејствата е клучна за постигнување на успешни резултати. ИРД ги поддржува семејствата и им помага да се фокусираат на развојот на нивното дете, да ги знаат и да ги практикуваат своите права, и да ги носат сите одлуки за добросостојбата на нивното дете.
- **Заснована на социјален модел на попреченост.** Наместо да се осврнува само на областите на потреби на детето, ИРД, исто така, се фокусира и на проценување на предностите и добросостојбата на семејството, следните чекори во развојот на детето, и поширокиот контекст и мрежата за поддршка во која живее семејството.
- **Интензивна.** Активностите за поддршка може да се чести, во зависност од потребите на детето и на семејството, и треба да се случуваат во домот и другите природни секојдневни опкружувања на детето.
- **Пристапна.** Сервисните служби за ИРД мора да се лесно пристапни за сите, достапни со цена за сите семејства, и сервисните служби треба да се наоѓаат што е можно поблиску до домовите на семејствата.
- **Трансдисциплинарна, интегрирана и тимска.** Семејствата се поддржани од страна на професионалци од различни сектори и дисциплини, кои работат во тимови, за да овозможат една интегрирана сервисна служба за процена, индивидуализирани семејни планови за услуги и посети, со едно контакт лице или водител на случај за секое семејство и дете.
- **Индивидуализирана и заснована на докази.** Програмските активности на ИРД се креираат врз основа на потребите на детето и на семејството, нивните предности и приоритети, а се засновани на наоди од истражувања за развој, учење, комуникација и ефективна интервенција за специфични попречености и состојби со постојано следење и евалуација.
- **Заснована на најдобриот интерес и учество на детето.** Професионалците треба да бидат обучени за методи на интервенции кои се пријателски настроени кон детето и кои осигуруваат соработка со детето, земајќи ги предвид ставовите на децата, и вклучувајќи емоционални реакции и невербални знаци на потреба од отпор. Најдобрите интереси треба да се проценат врз основа на квалитетот на живеење на детето, во согласност со родителите, а не само да се фокусираат на елиминација или намалување на ефектите од попреченоста.

Зошто е важна ИРД?

Децата со попреченост се несразмерно во поголема веројатност да бидат сместени во институционална грижа отколку нивните врсници без попреченост. Институционализацијата го сегрегира детето од неговата заедница и е штетна за здравјето и развојот на детето, бидејќи ротирачкиот персонал не може да обезбеди стабилност, сигурност и чувство на љубов што детето може да ги добие од долгорочната врска која доаѓа со живеење со семејството. Некои родители го сместуваат своето дете во институција бидејќи не се сигурни како да се справат со попреченоста на нивното дете или како да ги задоволат потребите на детето. ИРД насочена кон семејството го опфаќа сето ова преку зајакнување на родителите и ги поддржува во исполнувањето на нивната улога.

Попреченоста го зголемува ризикот од сиромаштија и социјална исклученост, влошени од нееднаквиот пристап до клучните сервисни служби. ИРД може да игра главна улога во обликувањето на животот на малите деца, вклучително и менталното здравје и добросостојба, и егзистенцијата. Справувајќи се со предизвиците што е можно порано, ИРД може да има значајно влијание врз способноста на детето да научи нови вештини и да го унапредува својот успех во училиштето и во животот. На овој начин, ИРД е од корист за детето, за семејството и за заедницата воопшто.

Бенефити за детето:

Рана детекција на ризик од доцнење во развојот или попреченост: децата имаат брз развој на мозокот и невропластичност во нивните рани години. Во текот на овој период, сервисите за ИРД можат да постигнат максимално влијание во опфаќање на ризиците, доцнењето во развојот и попреченостите. Сервисните служби за ИРД имаат доживотни ефекти, и помагаат во постигнување на целосниот потенцијал на детето.

ИРД промовира добросостојба на детето. Ова може да опфати добра здравствена состојба, исхрана и хигиена, како и ментално здравје, и перцептивни, когнитивни, јазични, моторни, социо-емоционални, и вештини за прилагодување.

Подобра подготвеност за училиште. ИРД, генерално, ја олеснува инклузијата во предучилишното образование, адаптација во инклузивни образовни средини, со помалку испишувања од училиште и повторувања на одделението, како и подобри идни образовни резултати.

Подобри можности понатаму во животот. Вклучувањето во сервисни служби за ИРД и инклузивно образование може да води кон поголеми можности за учество во општеството и вработување.

Бенефити за семејството:

Превенција од напуштање и институционализација преку поддршка на креирањето одржливи и сигурни врски дете-родител, и достапни со цена и пристапни сервисни служби за поддршка со решенија прилагодени кон потребите на семејството.

Позитивното влијание на родителите врз развојот на детето, преку пристап за зајакнување заснован на нивното знаење и вештини за развојот и грижата за детето, што се зајакнуваат за време на интервенцијата.

Зголемена доверба и чувство на контрола врз сопствените животи. Родителите учат како да бидат активни партнери и застапници за да се осигура дека потребите на нивното дете се задоволени.

Подобрено ментално здравје. Помал стрес и анксиозност за родителите и подобри врски во рамки на семејството преку ангажирање и поддршка на целото семејство, помалку чувства на изолација и зајакнување на мрежите за социјална поддршка.

Бенефити за јавноста:

Поврат на инвестицијата. Висококвалитетни програми од раѓање до петгодишна возраст за деца во неповолна ситуација можат да овозможат вкупна стапка на поврат од 13% годишно (Heckman, 2016).

Превентивен пристап. Сервисните служби за ИРД можат да ги намалат идните потреби за поддршка и скапите услуги за рехабилитација, а со тоа се намалува и притисокот врз здравствените, образовните и услугите од социјална заштита.

Прилагодливи заедници. Заедниците кои даваат приоритет на ИРД се повеќе насочени кон иднината и овозможуваат средини за поддршка на децата и младите лица додека растат.

Помала социјална исклученост. ИРД помага да се намалат ризиците за децата да посетуваат посебно образование, да повторуваат одделенија, рано родителство, и долгорочна зависност од програми на социјална заштита, институционализација на возрасни лица и затворање.

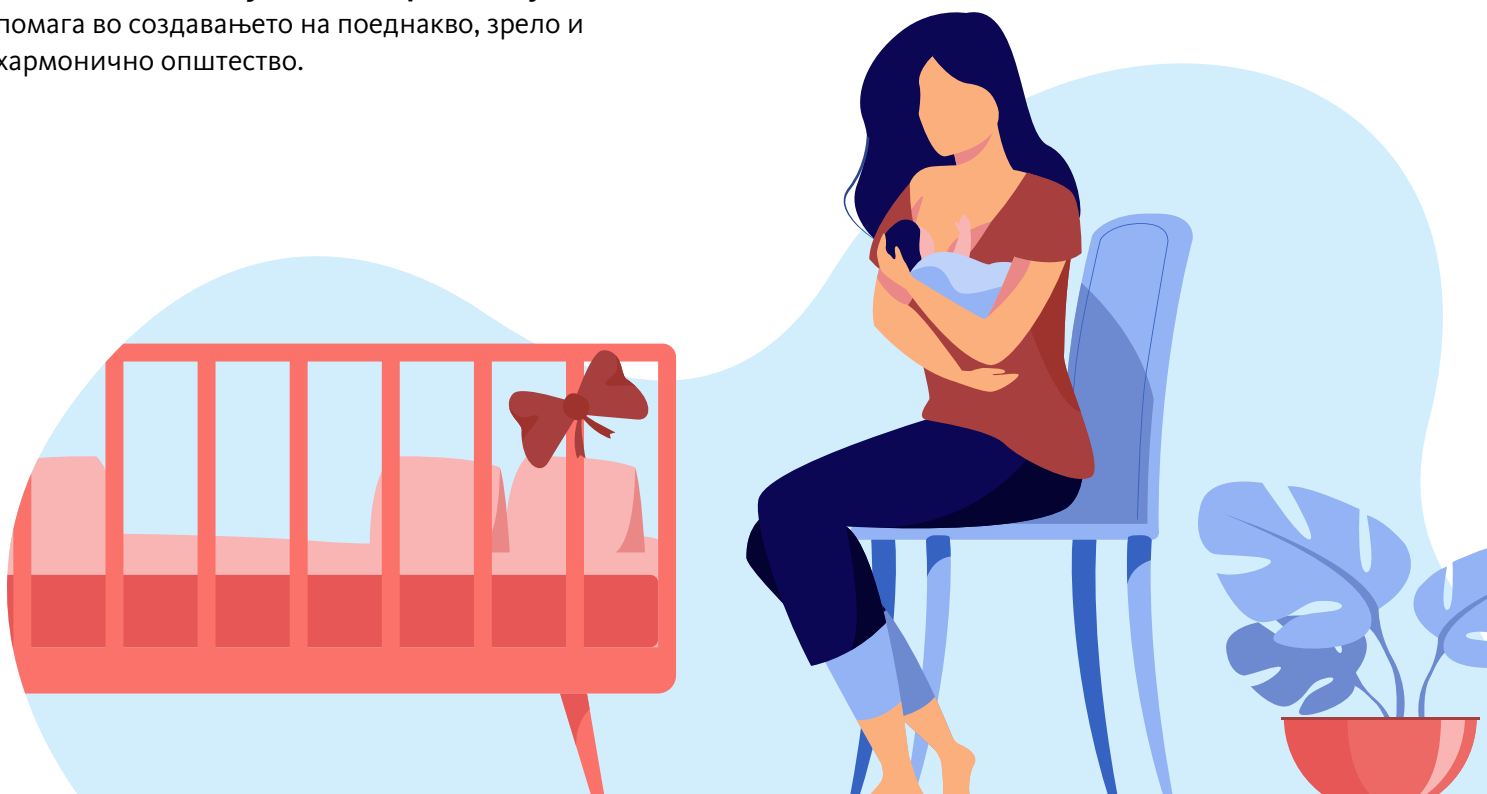
Позитивен придонес за општеството. ИРД отвора можности за децата и им помага да ја развиваат својата личност и да го постигнат својот потенцијал, целосен и независен живот како возрасни. Родителите се повешти и поснаодливи.

Еднаквост и намалување на сиромаштија. ИРД помага во создавањето на поеднакво, зрело и хармонично општество.

Што се случува без ИРД?

Во повеќето од земјите не постои систем на ИРД насочена кон семејството, кој е достапен со цена и расположлив за сите семејства и деца, и ова може да помогне да се објасни високиот процент на деца и возрасни кои живеат во институции (повеќе од 1 милион во ЕУ).

Без квалитетна поддршка, семејствата се во поголем ризик од социјално исклучување и треба да ја исполнат празнината од обезбедувањето сервисни служби, со нивни финансиски ресурси, енергија и време. Ова ги прави општествата понееднакви, со повисок ризик децата да бидат сместени во институции. Последиците за овие деца може да варираат, но најчесто се поврзани со поголем ризик од понизок степен на развој на когнитивните и социјалните вештини, лошата здравствена состојба и исхрана, исклучување од образовниот процес, институционализација како возрасни, помали можности за вклучување во активностите на заедницата и постигнување на нивниот целосен потенцијал.

Национални системи за ИРД: предизвици и решенија

Во овој дел може да најдете некои од најчестите предизвици при креирање на функционални системи за интервенција во раното детство, и што е потребно на национално и на ниво на ЕУ за тоа да се случи.

Дефиниција и цели

■ Главен предизвик:

Креаторите на политики и професионалците честопати немаат заедничко разбирање што претставува квалитетна ИРД и што таа опфаќа.

■ Национални решенија и препораки:

- **Развивање**, преку градење консензус, на јасни **насоки** за ИРД и **процедури** за програми за ИРД кои опфаќаат теми како што се пристап до сервисни служби, идентификација, процена, подобност, квалитет на сервисни служби, следење на напредокот на семејство/дете и заедничка визија и разбирање меѓу носителите на одлуки за ИРД и нејзините придобивки
- **Креирање платформи и кампањи** за информирање на креаторите на националните политики и професионалците за квалитетна ИРД насочена кон семејството.

■ Решенија и препораки за ЕУ:

- Развивање **насоки од ЕУ за системи за ИРД** за земјите членки и земјите што чекаат за влез, и истите да ги разгледаат и да ги вклучат во редовните и релевантни иницијативи во областите на детските права, семејните права, правата во областа на попреченоста и деинституционализација.

Актуелна состојба

■ Главен предизвик:

Малку или немање податоци за расположливоста и квалитетот на постојните сервисни служби за ИРД во повеќето земји.

■ Национални решенија и препораки:

- Спроведување на **ситуациона анализа за ИРД**, мапирање на постојните содржини на програмите за ИРД, методи и добри практики.
- Поттикнување на сите програми за ИРД да вклучат внатрешни **процедури за мониторинг и евалуација** и изготвување на годишни програми и финансиски извештаи.

■ Решенија и препораки за ЕУ:

Составување и преглед на постојните дефиниции, рамки, системи и добри практики за ИРД во **истражување низ цела ЕУ за политиките и практиките во ИРД**. Ова би вклучило мониторинг и евалуација, статус на имплементација на развоен скрининг, развојни и семејни процени, и процедури за услуги во ИРД насочена кон семејството.

Правна рамка и финансирање

■ Главни предизвици:

- Недостиг на законски рамки и стратешки планови кои ги регулираат, организираат и гарантираат висококвалитетните и одржливи сервисни служби за ИРД.
- Неадекватно стабилно и одржливо владино и децентрализирано финансирање на сервисните служби за ИРД, особено за НВОи кои обезбедуваат ИРД.
- Министерствата и различните организации кои се вклучени во ИРД немаат системи за координација на ИРД кои ќе овозможат развој на интегрирани организации и услуги за ИРД. Законодавството за возрасната група од 0 – 3 е честопати целосно под медицинскиот или јавниот здравствен сектор;
- Различни нивоа на пристап до, расположливост и достапност со цена на сервисните служби за ИРД во различни географски области и области со различни приходи и особено во области со ниски приходи, далечни, рурални и островски области.
- Недостиг на развојни инструменти за мониторинг, скрининг и процена на ИРД кои се културно и лингвистички прилагодени и имаат психометриска валидност и веродостојност.
- Недостиг на стандарди за квалитет на сервисните служби и персоналот, поврзано со недостиг на адекватна обука за одредени специфични потреби за поддршка, како на пример аутизам.
- Недостиг на механизми за супервизија, мониторинг, евалуација, мерење на влијанието и контрола на квалитетот за сервисните служби.
- Бирократија што им го отежнува пристапот на семејствата до сервисни служби за ИРД или до финансиска поддршка.

■ Национални решенија и препораки:

- Креирање на мултисекторско тело за координација на ИРД и технички комитет, како и високо советодавно тело за дизајн и имплементација на кохерентен национален систем за ИРД, вклучително и обука пред и во текот на работата во која се опфатени сите чинители, вклучувајќи ги семејствата, организации од областа на правата на детето, обезбедувачи на сервисни служби, како и граѓански организации.
- Подготовка на национален стратешки план за интегрирани и насочени кон семејството сервисни служби за ИРД, за да се постигне заедничката визија, мисија и цели, и што е изграден во копродукција со чинители, вклучувајќи ги давателите на услуги, семејството, организации кои делуваат во областа на правата на детето, а кој:
 - осигурува расположливост и пристапност на сервисните служби и процедури
 - опфаќа национални владини и ЕУ рамки за финансирање, и разновидност на изворите на финансирање
 - овозможува насоки за развивање сервисни служби за ИРД и осигурување координација
 - вклучува јасни, рани и едноставни информации за подобност за развоен скрининг и процеси на упатување за сите деца и семејства, вклучително и оние со деца со сложени потреби за поддршка
 - вклучува рамка за обезбедување квалитет
 - обезбедува систем за мониторинг, евалуација, собирање податоци, анализа и известување за сервисните служби за ИРД.

■ Решенија и препораки за ЕУ:

- Охрабрување на земјите членки да го користат Инструментот за техничка поддршка за да имплементираат реформи во ИРД преку Генералниот директорат на Комисијата за поддршка во структурни реформи.
- Поттикнување на размена на информации и искуства за ИРД помеѓу националните министерства и релевантните чинители.
- Вклучување препораки за креирање стратешки планови за ИРД како дел од ЕУ иницијативи за деца, попреченост и грижа (во рамките на Европскиот семестар, Стратегијата за правата на лицата со попреченост, Гаранција за детето и ЕУ стратегијата за грижа).
- Вклучување на мониторинг и евалуација на ИРД како дел од Европската рамка за мониторинг на Европската Гаранција за детето, и Европскиот семестар.

Обука и услови за работа

■ Главни предизвици:

- На многу земји им недостига јавен систем за обука на професионалци во сервисни служби, како и универзитетски програми за професионалци кои работат во секторот за ИРД.
- Во полето на ИРД честопати може да се најде на лоши услови за работа, и тие можат да го поткопаат континуитетот и квалитетот на сервисните служби што се обезбедуваат.

■ Национални решенија и препораки:

- Развој на сеопфатен и континуиран **систем за обука** пред и во текот на работата, вклучувајќи креирање на стручно образование и обука, и оддели/курсеви на универзитетите, како и обука на работното место за сите професионалци кои се вклучени во секторот на ИРД, со планирање и финансирање за имплементација.
- **Задолжителна** периодична обука на работното место и повторна обука за професионалци кои работат со деца и семејства, со супервизија, менторство и механизми за поддршка, како и поттикнување на размени и групи за врсничка поддршка.
- Обезбедување добри **услови за работа**, расположливост на рефлексивна супервизија и поддршка, помош за развивање на интердисциплинарни тимови, како и унапредување на трансдисциплинарни и соодветни нивоа на признавање за персоналот во ИРД.

■ Решенија и препораки за ЕУ:

- Креирање **платформа за обука во ИРД**, со масовни отворени онлајн курсеви, презентации и онлајн обуки достапни на сите јазици во ЕУ.
- Поддршка на развојот и имплементацијата на **национални планови за обука во ИРД** за системи на континуирана обука пред и во текот на работата.
- Обезбедување на **финансирање за споделување на добри практики**, преку размена меѓу организации за ИРД, посети, конференции, меѓународни студиски посети на високо функционални организации за ИРД, и финансирање на научни истражувања за ИРД, на национално и на ниво на ЕУ, преку програми како што се Еразмус+ и Хоризонт Европа.

ЕВРОПСКА АСОЦИЈАЦИЈА НА ОБЕЗБЕДУВАЧИ НА СЕРВИСНИ СЛУЖБИ ЗА ЛИЦА
СО ПОПРЕЧЕНОСТ
EUROPEAN ASSOCIATION OF SERVICE PROVIDERS FOR PERSONS WITH DISABILITIES
Handelsstraat / Rue du Commerce 72 | B- 1040 Brussels - Belgium
+32(0) 2 233 77 20 | info@easpd.eu | www.easpd.eu

Следете не на:

Easpd Brussels

@EASPD_Brussels

EASPD

EASPD

Copyright © EASPD 2022

Сите права се задржани. Ниту еден дел од оваа публикација не смее да се репродуцира, сочувува или да се воведи во систем на пребарување без претходна дозвола.

Co-funded by
the European Union